

ALSÓ TAGOZATON TANULÓ TIPIKUSAN FEJLŐDŐ ÉS SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SZÍNHASZNÁLATÁNAK ÉS ISKOLÁHOZ VALÓ VISZONYÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Krausz Anita, Nagy Krisztina, Tóth Alisa
SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: sajátos nevelési igény; iskolához való viszony; színhasználat

Kutatások igazolják, hogy az iskolához való viszony több tényező együttes hatásaként alakul ki. A szülőkhöz, a pedagógushoz és az intézményhez való érzelmi viszonyulás mellett elhanyagolhatatlan a társak hatása, melyek összességében meghatározzák, hogy a gyermekek mennyire szeretnek iskolába járni, illetve befolyásolják a tanulmányi teljesítményüket és a társas interakciókban való részvételüket (Bürgisser, 2006; Eder és Mayr, 2000; Nagy, 2015). Nemzetközi kutatások 4–11 éves, tipikusan fejlődő gyermekek rajzainak vizsgálata során kimutatták, hogy a pozitív élményhez köthető és a pozitív tulajdonságokkal ellátott rajzok esetében a gyermekek színhasználatuk gazdagabb, többféle, elsősorban világos, telített színek használata jellemző, és gyakrabban választják az általuk szeretettnek mondott vagy kedvenc színeiket. Az elsődleges és a másodlagos színek előfordulása gyakoribb a pozitív, mint a negatív karakterek esetében, ahol leggyakrabban a sötét színek és azok többé-kevésbé kevert árnyalatai fordulnak elő (Burkitt és mtsai, 2003, 2009; Burkitt és Tala, 2007). A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének egyik sikeres módja a vizuális művészetterápia (Lee és mtsai, 2016), azonban színhasználatukról keveset tudunk. A jelen kutatásunk célja alsó tagozatos (1–4. évfolyamos) tipikusan fejlődő (N=42) és sajátos nevelési igényű (N=40) diákok iskolához való viszonya és a rajzolásban megfigyelhető színhasználatuk közötti kapcsolat feltárása volt. Kutatásunkban saját készítésű kérdőívet használunk, amit egy részben adaptált rajzteszttel (Burkitt és mtsai, 2003) egészítünk ki. A tanulók a kérdőív elején nyilatkoznak arról, hogy szeretnek-e iskolába járni, majd egy színezős feladatban az iskolához fűződő pozitív vagy negatív viszonyaikat fejezik ki színes ceruzák használatával. Kutatásunk hipotézise szerint azok a diákok, akik a kérdőív szerint szeretnek iskolába járni, elsősorban a világosabb vagy az általuk kedvelt színeket fogják használni, míg azon tanulók rajzain, akik saját bevallásuk szerint nem szívesen járnak iskolába, várhatóan a sötétebb színek dominanciája lesz megfigyelhető mindkét csoport esetében. A tipikusan fejlődő és a sajátos nevelési igényű tanulók esetében elsősorban a színhasználatban, a sötét és a világos színek dominanciájában feltételezünk különbséget. A nemek és évfolyamok között nem számítottunk szignifikáns különbségre. A vizsgálat eredménye elsősorban a pedagógusok számára nyújt visszajelzést, egyrészt a gyermekek általános színhasználatáról pozitív és negatív élmények esetén, másrészt segítheti az iskolához való pozitív viszonyulás kialakítását vagy megtartását segítő oktatási módszerek kiválasztását.